

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Karel Hlaváček

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
BOSNA A HERCEGOVINA	3
AFET: FYROM, CHORVATSKO A TURECKO	4
ISLAND	5
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	6
SOMÁLSKO: NOVÁ VOJENSKÁ MISE SBOP	6
HAITI: POMOC EU (KE 28. LEDNU 2010)	7
HAITI (K 15. LEDNU 2010)	9
VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA PRO SZBP V EUROPARLAMENTU	10
SÚDÁN	11
DOKUMENTY SZBP EU	12

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

BOSNA A HERCEGOVINA

Pozadí

Politický vývoj v Bosně a Hercegovině (BaH) za poslední čtvrtletí roku 2009 nedoznal vzhledem k předchozímu vývoji výrazných změn, k výraznějším k pokrokům nedochází.¹ Tzv. butmirský proces – iniciativa EU a USA z října 2009, která směřovala ke splnění podmínek nutných pro uzavření Úřadu vysokého představitele OSN (OHR) a změně ústavy – nebyl úspěšný pro nedostatek konsensu mezi Bosňáky, bosenskými Srby a Chorvaty.²

Aktuálními problémy, před kterými mezinárodní společenství stojí, je perspektiva uzavření OHR a s tím spojená transformace vojenské mise EU Althea, jež má na základě rezoluce RB OSN 1895/2009 exekutivní pravomoci, v civilní misi bez výkonných pravomocí. To vše souvisí s přiblížením BaH k EU³ a k NATO^{4,5}.

Aktuálně

Dne 25. ledna 2010 jednala o BaH **Rada**. Ve svých závěrech⁶ se vyslovuje především k vojenské misi SBOP v BaH, operaci Althea. Rada na jednu stranu hovoří o „rozhodujícím pokroku“, kterého mise dosáhla vzhledem ke své vojenské a stabilizační roli, a s ohledem na to chce Rada začít s neexekutivní částí činnosti mise, tj. s budováním kapacit a výcvikem. Na druhou stranu ale Rada de facto uznává, že úkol zcela splněn nebyl – chce pro misi podržet výkonnou vojenskou roli i po plynutí roku 2010, pokud to situace bude vyžadovat.

¹ Podrobnější informace o předchozím vývoji viz Přehled SZBP říjen 2009.

² Velvyslanectví České republiky označuje za konkrétnější příčiny neúspěchu špatné načasování mezinárodní iniciativy (vyjednávání mezi jednotlivými složkami federace BaH jsou citlivá vzhledem k volbám naplánovaným na 3. října 2010), personální obsazení západních vyjednavců (Carl Bildt je vnímán jako prosrbský politik, USA vyslaly „pouze“ Jamese Steinberga) a přílišnou vzdálenost „cukru“ v podobě kandidátského statusu EU. Viz TIC 15/2010-SARA, 8. 1. 2010.

³ Bosna a Hercegovina je narozdíl od FYROM, Srbska a Černé Hory nadále podrobena vízové povinnosti. Postupně se jí ale daří plnit podmínky pro liberalizaci – v říjnu 2009 např. začala vydávat biometrické pasy. Přetrvávání vízové povinnosti pro BaH je v této zemi často interpretováno jako vina EU. Viz TIC 15/2010-SARA, 8. 1. 2010.

⁴ V říjnu 2009 podala BaH žádost o akční plán pro své členství k NATO – neoficiálně jí ale bylo sděleno, že schválení akčního plánu je podmíněno úspěchem butmirského procesu. Představitelé BaH roztrpčeně přijali fakt, že Černé Hoře byl akční plán udělen. Viz TIC 15/2010-SARA, 8. 1. 2010.

⁵ Viz TIC 15/2010-SARA, 8. 1. 2010.

⁶ Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

AFET: FYROM, CHORVATSKO A TURECKO

Pozadí

Dne 27. prosince 2010 schválil Výbor pro zahraniční věci (AFET) Evropského parlamentu (EP) návrhy usnesení EP o pokroku Bývalé jugoslávské republiky Makedonie (FYROM)⁷, Chorvatska⁸ a Turecka⁹ v jejich přibližování k EU. Návrhy usnesení vycházejí ze zpráv Komise o pokroku, které byly zveřejněny v říjnu 2009, a odrážejí hodnocení v nich obsažené.

FYROM

FYROM byla **Komisí** hodnocena kladně: Komise ve zprávě o pokroku dokonce doporučila zahájení přístupových rozhovorů s touto zemí. V prosinci 2009 však byl tento krok zablokován Řeckem a jednání o něm odloženo na dobu během španělského předsednictví.¹⁰ **AFET** se nyní přidává k výzvě Komise, „vyjadřuje Bývalé jugoslávské republice Makedonii uznání za pokrok“ a výslovně podporuje zahájení vstupních rozhovorů s FYROM. AFET v tomto smyslu doporučuje březnový summit EU. Původní znění návrhu usnesení také vítá „nové, příznivější klima“ ve vztazích mezi FYROM a Řeckem po posledních volbách v Řecku.

Chorvatsko

Chorvatsko podle **Komise** může dosáhnout ukončení přístupových rozhovorů v polovině roku 2010, musí ale dosáhnout pokroku ohledně nezávislosti soudnictví, boje proti korupci a organizovanému zločinu, reformy veřejné správy a spolupráce s ICTY. Návrh usnesení vypracovaný Hannesem Swobodou (skupina S&D) pokračuje v optimistickém tónu vůči možnosti zakončit přístupové rozhovory v polovině roku 2010, Chorvatsko ale musí zintenzivnit své úsilí v oblastech zmíněných Komisí.

Turecko

Vůči Turecku byla **Komise** kritická: reformy dlouhodobě zpomalují. Komise také Turecko vyzývá ke snaze o normalizaci vztahů s Kyprem, tedy k úplné implementaci dodatkového protokolu k Asociační smlouvě s EU, což Turecko odmítá. **AFET** se přidává ke kritice Komise a poukazuje na nedostatečné plnění kodaňských politických kritérií, zejména v oblasti demokracie a právního státu (vyjadřuje např. potřebu reformy ústavy, zdůrazňuje potřebu vytvoření úřadu ombudsmana) a lidských práv. Na druhou stranu vítá např. schválení strategie justiční reformy a zrušení omezení pro mediální vysílání v kurdštině.

⁷ Viz původní znění návrhu usnesení, [ZDE](#). Viz také Europolitics 3907, 29. 1. 2010.

⁸ Viz původní znění návrhu usnesení, [ZDE](#). Viz také Europolitics 3907, 29. 1. 2010.

⁹ Viz původní znění návrhu usnesení, [ZDE](#). Viz také Europolitics 3907, 29. 1. 2010.

¹⁰ Viz Přehled SZBP říjen a prosinec 2009.

Očekávaný vývoj

AFET bude znovu zasedat dne 4. února 2010. Jednat se bude mimo jiné o implementaci Evropské bezpečnostní strategie v kontextu SBOP a o výroční zprávě o SZBP za rok 2008. V těchto věcech bude AFET schvalovat návrhy usnesení.¹¹

ISLAND

Pozadí

Island je v současnosti potenciální kandidátskou zemí EU. Jako rizikové faktory na cestě Islandu do EU je možno zmínit:

- problém rybolovu (na Islandu tradičně citlivé téma);
- nejistou podporu vstupu do EU islandskými občany (průzkum veřejného mínění z listopadu 2009 ukazoval jasnou převahu odpůrců vstupu¹²);
- dluhy Islandu vůči Velké Británii a Nizozemsku. Pádem islandských bank došlo ke ztrátě, která převyšuje výši islandského HDP asi sedmkrát, přičemž největší ztráty utrpěli zahraniční věřitelé. Islandané sami čelí ztrátám dvakrát převyšujícím HDP jejich domovské země.

Aktuálně

Právě výše zmíněné dluhy se v současnosti dostávají do centra pozornosti. Jedná se o částku okolo 4 miliard euro. Islandský parlament odhlasoval dne 30. prosince splacení této částky do roku 2024. V praxi to znamená, že Island by do té doby vydal zhruba 40 % svého současného ročního HDP na splacení dluhu vůči Velké Británii a Nizozemsku, a to v situaci, kdy se islandský veřejný dluh pohybuje ve výši okolo 300 % HDP.

Dne 5. ledna 2010 nastal obrat: **islandský prezident** Olafur Ragnar Grímsson využil práva, které mu poskytuje ústava, a účinnost schváleného zákona podmínil výsledkem referenda na toto téma. Velká Británie i Nizozemsko zareagovaly na tento krok negativně: případná nedostatečná kompenzace je pro **Velkou Británii** i **Nizozemsko** nepřijatelná a spor by mohl ovlivnit jednak islandské přibližování k EU, jednak předjednanou půjčku Islandu od Mezinárodního měnového fondu. Odlišně se k věci vyjádřilo **španělské předsednictví**: podle něho jsou islandské dluhy a jeho přibližování k EU dvě odlišné záležitosti, které by neměly být spojovány. Jóhanna Sigurdardóttir, **islandská ministerská předsedkyně**, reagovala dvojznačně: na jedné straně chce Island dostát svým závazkům, ty jsou ale ve své stávající podobě nepřijatelné.¹³

¹¹ Viz návrh programu jednání AFET, [ZDE](#).

¹² Viz Přehled SZBP listopad 2009.

¹³ Viz Euobserver.com, 14. 1. 2010, [ZDE](#).

Očekávaný vývoj

Referendum ohledně islandských dluhů by se mělo konat dne 20. února 2010. K případnému zahájení přístupových rozhovorů s Islandem by v příznivém případě mohlo dojít v červnu 2010.¹⁴

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

SOMÁLSKO: NOVÁ VOJENSKÁ MISE SBOP

Politická situace v zemi

Somálsko se nachází ve stavu dlouhodobého bezvládní (tzv. *failed state*) a nepřehledných ozbrojených konfliktů, často popisovaných v pojmech „warlordismu“ či „ekonomizace konfliktu“. Dne 19. srpna 2008 však byla mezi hlavními aktéry konfliktu, Prozatímní somálskou vládou (Transitional Federal Government, TFG) a Aliancí za znovuosvobození Somálska (ARS), podepsána tzv. Džibutská dohoda. Ta by měla ukončit vzájemnou ozbrojenou konfrontaci a usnadnit přísun humanitární pomoci do země.

Dne 31. prosince 2009 zveřejnil Generální tajemník (GT) OSN Pan Ki-Mun zprávu o vývoji v Somálsku ve druhé polovině roku 2009¹⁵. GT konstatuje, že přes pokračování ozbrojených pokusů o svržení TFG tato vláda potvrzuje své závazky ohledně zajištění úspěchu mírového procesu, díky čemuž v zásadě pokračuje implementace Džibutské dohody.

EU a Somálsko

EU se v Somálsku angažuje od listopadu 2008 prostřednictvím vojenské mise SBOP, která má přispět k prevenci a potlačení pirátství a ozbrojeného lupičství u somálských břehů (**operace EU NAVFOR Atalanta**). Mise se snaží poskytnout ochranu lodím Světového potravinového programu a je považována za úspěšnou.

V průběhu roku 2009 se v EU začalo uvažovat o dalším posílení aktivit EU v Somálsku. Dne 17. listopadu 2009 schválila Rada koncepci řešení krize v Somálsku pro případnou **novou misi SBOP** s cílem přispět k výcviku příslušníků bezpečnostních sil somálské TFG.¹⁶ Záměr vytvořit novou misi pro Somálsko podpořil i Evropský parlament, avšak varoval před rizikem, jež spočívá v možném obrácení sil vycvičených EU proti TFG.¹⁷

¹⁴ Viz Europolitics 3888, 3891, 3893, 3894.

¹⁵ Zpráva GT OSN k dispozici [ZDE](#).

¹⁶ Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

¹⁷ Usnesení EP k Somálsku ze dne 26. 11. 2009 k dispozici [ZDE](#).

Před pomocí TFG ve formě poskytování zbraní a výcviku varovala také organizace **Amnesty International**. Podle jejích údajů existuje nebezpečí, že zbraně budou využity k páčání válečných zločinů a násilí na civilistech, a to nejen v případě, že se zbraně dostanou do rukou sil bojujících proti TFG. Zneužití totiž hrozí i ze strany TFG samotné.¹⁸

Jednání v institucích EU

Dne 25. ledna 2010 se konalo zasedání **Rady** pro zahraniční věci (FAC), na němž došlo ke shodě na vytvoření **nové vojenské mise**. Cílem účastníků mise (zhruba 100 vojáků z EU) bude výcvik asi 2 000 členů ozbrojených složek TFG. Mise by měla být spuštěna na jaře 2010, tedy ještě za španělského předsednictví – Španělé také mají zájem o vedení mise.

Somálsko je jednou z priorit Španělska jako **předsednické země** v oblasti SBOP. Kromě výše uvedené iniciativy se Španělé zasazují také o geografické rozšíření působnosti **operace Atalanta** (včetně odpovídajícího posílení soudní spolupráce s přílehlými státy, aby bylo zajištěno uvěznění zadržených pirátů) – chtějí tak reagovat na fakt, že oblasti, ve kterých piráti aktivně operují, se rozšiřují hluboko do Indického oceánu. Není vyloučeno, že geografické rozšíření pole působnosti mise s sebou přinese také tlak na navýšení zdrojů pro její potřeby.¹⁹

HAITI: POMOC EU (KE 28. LEDNU 2010)

Popis problematiky

Haiti zůstává i několik týdnů po katastrofě v centru pozornosti EU a mezinárodního společenství vůbec. Podle materiálu Komise byla situace na Haiti ke 28. lednu 2010 následující:

- minimální odhad počtu pohřbených mrtvých: 112 tisíc;
- počet lidí s akutní potřebou přístřeší: 1 milion;
- hlavní priority pro humanitární pomoc: stany (cca 200 tisíc), jídlo, příkrývky, kuchyňské náčiní, léky, obvazy atp.
- hlavní problémy humanitární pomoci: nedostatečná koordinace (např. mezi vojáky a humanitárními pracovníky), zablokované logistické cesty.²⁰

Jednání v institucích EU

Dne 18. ledna 2010 se konalo mimořádné **zasedání Rady** pro zahraniční věci (FAC) ve formátu ministrů pro rozvoj, na němž se projednávala otázka poskytnutí další

¹⁸ Tisková zpráva Amnesty International k dispozici [ZDE](#).

¹⁹ Viz Europolitics 3898, 15. 1. 2010, Europolitics 3899, 16. 1. 2010.

²⁰ Podklad Komise k dispozici [ZDE](#).

pomoci Haiti.²¹ Rada ve svých závěrech²² vyjádřila soustrast haitským obyvatelům a zároveň shrnula výši finančních prostředků, které EU Haiti poskytne: **Evropská komise** uvolnila 30 milionů eur pro okamžitou humanitární pomoc, 100 milionů eur pro rychlou ne-humanitární pomoc a dalších 200 milionů eur pro dlouhodobou obnovu Haiti. Prostředky budou čerpány z již existujících fondů Komise (např. Evropský fond pro rozvoj, EDF). **Členské státy** kromě toho přislíbily dalších 92 milionů eur. Celková výše přislíbené pomoci ze strany EU tak činila téměř 430 milionů eur.²³

Další jednání **Rady** o Haiti se konalo dne 25. ledna 2010.²⁴ Rada na něm reagovala na žádost OSN a schválila poskytnutí následujících forem pomoci členskými státy:

- expertíza a vybavení pro otevření cest humanitární pomoci;
- námořní logistická kapacita schopná operovat mimo přístav;
- personální výpomoc (300 policistů) na podporu stabilizační mise OSN na Haiti MINUSTAH.

Rada navíc schválila ustavení koordinační jednotky v Bruselu (EUCO Haiti), která má podporovat proaktivní evropskou angažovanost ve vojenské a bezpečnostní oblasti. Jednotka má koordinovat příspěvky jednotlivých členských států. Poskytnutím tohoto typu pomoci EU odpovídá na hlasy, které zdůrazňují, že hlavní problém Haiti nyní nespočívá v nedostatku přislíbených peněz, ale především v problémech s logistikou a koordinací.

Haiti se dne 25. ledna 2010 věnoval také **Evropský parlament** (EP). Vystoupil zde eurokomisař pro humanitární pomoc Karel De Gucht, který dne 21. ledna 2010 Haiti navštívil. De Gucht současnou situaci na Haiti označil za „uspokojivou vzhledem k rozsahu katastrofy“ s tím, že ti, kdo potřebovali okamžitou pomoc, ji dostali. Hlavním problémem nyní bude poskytnutí přístřeší ještě před tím, než nastane období dešťů. Debata se stočila také na možnost založení kapacity rychlé reakce, která by byla nasazována v podobných případech. De Gucht v této souvislosti řekl, že je vhodný čas na to, aby Komise vypracovala návrh na vytvoření takové kapacity.²⁵

Další předpokládaný vývoj

Okamžitá pomoc se tedy bude týkat primárně poskytnutí stanů, dlouhodobá se ale musí týkat výstavby místních institucí. Eurokomisař pro humanitární pomoc Karel De Gucht situaci na Haiti komentoval s tím, že „haitský stát prakticky zmizel“.²⁶

²¹ V první fázi uvolnila Komise 3 miliony eur, několik dalších milionů poskytly členské státy, viz Přehled SZBP 1.-15. leden 2010.

²² Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

²³ Tento údaj je týká výše přislíbených prostředků k 18. lednu 2010 (viz Europolitics 3899, 19. 1. 2010). Množství slíbených prostředků se stále zvyšuje. Podle údajů Komise byla celková přislíbená částka (týkající se humanitární pomoci) ke 28. lednu 2010 196 milionů eur (Komise a členské státy).

²⁴ Viz tisková zpráva Rady, k dispozici [ZDE](#).

²⁵ Viz tisková zpráva EP, k dispozici [ZDE](#).

²⁶ Viz Europolitics 3904, 26. 1. 2010.

Poznamenal také, že „když neexistuje místní podpora, je výstavba institucí velmi obtížná“. Do tohoto kontextu také zapadá postřeh španělského europoslance Enriqua Guerrery Saloma (skupina S&D) - Haiti již před katastrofou bylo zhrouceným státem a „musíme ho vybudovat, nikoli rekonstruovat“.

HAITI (K 15. LEDNU 2010)

Popis problematiky

Haiti je nejchudší zemí na západní polokouli. Přes 70 % tamních obyvatel žije z příjmu menšího než dva dolary na den. EU se zde dlouhodobě angažuje ve formě humanitární pomoci. V roce 2009 zemi poskytla pomoc ve výši 18,7 milionu eur a v současnosti financuje projekty v hodnotě zhruba 8 milionů eur, včetně projektů na zdokonalení připravenosti v případě přírodních katastrof.

Dne 12. ledna 2010 došlo na Haiti k neobyčejně silnému zemětřesení, jehož ničivé následky dosud (k 15. lednu 2010) nejsou spolehlivě vyčísleny, jedná se nicméně o humanitární katastrofu velikého rozměru – např. BBC hovoří o 45 000 – 50 000 mrtvých.²⁷

Aktuálně

Dne 13. ledna 2010 uvolnila **Komise** (Úřad pro humanitární pomoc Evropské komise - ECHO) pomoc ve výši tří milionů euro.²⁸ Pomoc bude použita pro nákup léků, vody, jídla a stanů a je zprostředkovávána agenturami OSN a organizací Červený kříž. Komise se kromě toho zavázala k hledání dalších zdrojů financí a vyslala na Haiti dva humanitární odborníky, kteří mají pracovat na přípravě poskytnutí střednědobé a dlouhodobé pomoci. Za účelem dalšího financování svolává Španělsko na žádost vysoké představitelky Catherine Ashtonové mimořádné zasedání **Rady** na pondělí 18. ledna 2010.²⁹

Na katastrofu reagují i **členské státy EU**: např. Španělsko přislíbilo tři miliony eur, Nizozemsko dva miliony a Německo 1,5 milionu eur. Francie, Španělsko, Velká Británie, Nizozemsko a Belgie navíc posílají do oblasti materiál a týmy odborníků na odklizení sutí, hledání osob a lékařů.³⁰

Humanitární katastrofa na Haiti ukazuje také na **nový způsob fungování evropských institucí**. Podle mluvčího Ashtonové Lutze Guellnera jde o první případ, kdy jsou různí aktéři jednotně koordinováni. Ashtonová předsedala zasedání

²⁷ Viz BBC.com, 15. 1. 2010, [ZDE](#).

²⁸ Viz tiskové prohlášení Komise, [ZDE](#).

²⁹ Viz tiskové prohlášení Catherine Ashtonové, [ZDE](#).

³⁰ Pro srovnání: USA dosud přislíbily 100 milionů USD a rovněž významnou personální pomoc, viz NYTimes.com, 14. 1. 2010, [ZDE](#).

v rámci Komise a později jednala rovněž s velvyslanci zemí EU, s GT OSN Pan Ki-Munem nebo s americkou ministryní zahraničí Hillary Clintonovou.³¹

VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA PRO SZBP V EUROPARLAMENTU

Popis problematiky

Se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost začala úřadovat vysoká představitelka pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Catherine Ashtonová. V novém institucionálním uspořádání EU bude jako vykonavatelka této funkce zřejmě hrát rozhodující roli při tvorbě SZBP.³² Dne 11. ledna 2010 se konalo slyšení Ashtonové v Evropském parlamentu (EP), který její jmenování schvaluje společně s hlasováním o Komisi (Ashtonová je zároveň místopředsedkyní Komise).

Ashtonová o SZBP

Jako svoji největší současnou prioritu Ashtonová zdůraznila **vytvoření Evropské služby pro vnější činnost (EEAS)**. Evropská rada ji v tomto směru pověřila, aby předložila návrh na organizaci EEAS do dubna roku 2010. Návrh bude poté schvalován Radou za souhlasu Komise. EP se bude moci na tvorbě nové instituce podílet ve formě konzultací.

Ohledně **spolupráce s EP** Ashtonová zdůraznila právě mechanismus konzultací – vytváření EEAS bude podle ní pod „plným dohledem“ EP. Kromě toho chce Ashtonová konzultovat svá stanoviska s EP vždy před zasedáním Rady pro zahraniční věci³³ (Foreign Affairs Council, FAC), jíž předsedá, což EP zajistí účast na průběžné zahraničněpolitické agendě EU. Odmítla ale ideu, že vysoce postavení činitelé v EEAS by měli podléhat slyšením podobného typu jako eurokomisaři. Podle svých slov nechce, aby se vnitřní jmenovací procesy v EEAS staly zdlouhavým procesem.

Na otázky ohledně **spolupráce s Komisí** (kromě Ashtonové se zahraniční politikou bude zabývat především eurokomisař pro politiku rozšíření a politiku sousedství, eurokomisař pro rozvoj a eurokomisař pro humanitární pomoc a krizové reakce) Ashtonová odpověděla v tom smyslu, že jejím úkolem podle Lisabonské smlouvy je vytváření strategie, zatímco eurokomisařům bude příslušet vykonávání konkrétních projektů.

³¹ Viz Euobserver.com, 14. 1. 2010, [ZDE](#).

³² Více informací viz Přehled SZBP listopad 2009.

³³ Dosavadní formát Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC) byl se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost vystřídán Radou pro všeobecné záležitosti (GAC) a Radou pro zahraniční věci (FAC). Zasedání Rady, jež se budou konat v roce 2010, budou již probíhat v tomto novém uspořádání.

Mezi nejčastěji zmiňované zahraničněpolitické problémy přitom patřily otázky jako **Írán** (zde Ashtonová naznačila podporu dalším sankcím), **Afghánistán** či **blízkovýchodní mírový proces**.³⁴

SÚDÁN

Popis problematiky

Spolu s blížícími se volbami (duben 2010) a referendem o nezávislosti jeho jižní části (leden 2011) se Súdán dostává do centra pozornosti. V prosinci 2009 vydal analýzu současné situace think-tank International Crisis Group³⁵ (ICG), v lednu 2010 pak skupina humanitárních organizací³⁶ (zahrnuje např. Oxfam International, Christian Aid a mnoho dalších).³⁷

Aktuální situace v Súdánu

ICG upozorňuje, že Všeobecná mírová dohoda (Comprehensive Peace Agreement, CPA), podepsaná v lednu 2005 hlavními protagonisty dlouholetého konfliktu mezi súdánským severem a jihem, Stranou národního kongresu (National Congress Party, NCP) a Súdánským lidovým osvobozeneckým hnutím (Sudan People's Liberation Movement, SPLM), trpí nedostatkem implementace. Důvodem tohoto faktu je především radikalita NCP, strany hájící zájmy súdánského severu.

Mezi NCP a SPLM sice probíhají vyjednávání o přípravě voleb, ale cíle obou stran jdou proti sobě. NCP chce ve volbách získat dostatečně silnou pozici k obhájení prezidenta Omara al-Bašíra proti Mezinárodnímu trestnímu soudu³⁸ a k vyhlášení případného výjimečného stavu (i v případě nové války). Primárním cílem SPLM je nezávislost jihu (výsledky referenda o nezávislosti jihu vyzní podle ICG téměř jistě pro nezávislost.) – v případě neúspěchu ve volbách a posunu termínu referenda hrozí vyhlášením nezávislosti. Situaci komplikuje dárfúrská krize: dvě hlavní dárfúrské povstalecké skupiny, Súdánské osvobozenecké hnutí (Sudan Liberation Movement) a Hnutí za spravedlnost a rovnost (Justice and Equality Movement) zde pokračují v ozbrojeném odboji. Bez zásahu mezinárodního společenství je tak podle ICG pravděpodobné opětové vypuknutí konfliktu sever versus jih a eskalace dárfúrského konfliktu.

ICG proto doporučuje zesílenou aktivitu mezinárodního společenství. Jelikož CPA se netýká dárfúrského konfliktu, ale konfliktu sever-jih obecně, je třeba sjednat mírovou smlouvu pro Dárfúr, a tak umožnit volby i zdejším obyvatelům. Dárfúrská mírová

³⁴ Viz tisková zpráva EP, [ZDE](#), Europolitics 3894, 12. 1. 2010, Euobserver.com, 11. 1. 2010, [ZDE](#).

³⁵ Analýza ICG k dispozici [ZDE](#).

³⁶ Zpráva humanitárních organizací k dispozici [ZDE](#).

³⁷ Podrobné souhrnné informace k Súdánu viz. Parlamentní institut, studie č. 3.066, ke stažení [ZDE](#), relativně nedávný vývoj shrnuje Přehled SZBP červen 2008, resp. březen 2009.

³⁸ Súdánský prezident byl u Mezinárodního trestního soudu obviněn z válečných zločinů a zločinů proti lidskosti. V souvislosti s tím na něho byl vydán zatykač. Viz Přehled SZBP březen 2009.

smlouva by pak měla být „zastřena“ dodatkem ke smlouvě CPA, čímž by došlo ke sjednocení mírových procesů. Pro případ nezávislosti jižního Súdánu je třeba vypracovat rámcovou dohodu, jež by nově upravovala vzájemné vztahy mezi oběma státy. Kromě toho je třeba pracovat na přípravě voleb, které se naléhavě blíží.

Výše zmíněná **skupina humanitárních organizací** kromě celkové analýzy situace a doporučení pro mezinárodní společenství upozorňuje na nízký stav rozvoje v jižním Súdánu a na lidské oběti: V roce 2009 zemřelo v důsledku konfliktů v jižním Súdánu (mimo dárfúrský konflikt) 2500 osob, vysídleno bylo 350 000 osob. Jižní Dárfúr, území o velikosti Francie, je jednou z nejchudších oblastí na světě s vysokou negramotností, téměř 90% žen je negramotných. Přístup k nezávadné pitné vodě má méně než polovina obyvatel.

Jednání v institucích EU

Dne 13. ledna 2009 se k problematice Súdánu při příležitosti pátého výročí podepsání CPA vyslovila **vysoká představitelka pro SZBP** Catherine Ashtonová. Ve svém prohlášení³⁹ zdůrazňuje důležitost implementace CPA a upozorňuje na důležitost roku 2010 pro vývoj v Súdánu: v dubnu 2010 se zde budou konat první volby za posledních 24 let a jejich úspěšná organizace by mohla naznačovat přelom směrem k demokratické transformaci země. V lednu 2011 by se pak podle CPA mělo konat referendum o samostatnosti jižní části Súdánu.

EU cítí závazek vůči vývoji v Súdánu a v současnosti uvažuje jednak o rozmístění **pozorovací volební mise** (pro účely dubnových voleb), jednak o ustavení **hodnotícího výboru** (Assessment and Evaluation Commission, AEC), který by se zabýval podporou přípravy na mírovou kohabitaci jižní a severní části Súdánu, ať již výsledky referenda budou jakékoli.

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Návrh rozhodnutí Rady o úpravě a prodloužení doby použitelnosti opatření stanovených v rozhodnutí 2002/148/ES o uzavření konzultací se Zimbabwe podle článku 96 dohody o partnerství AKT-ES - [5835/10](#)

Datum: 29. 1. 2010

Typ dokumentu: Návrh rozhodnutí Rady

Obsah dokumentu: S ohledem na důvody uvedené v dokumentu a v souladu s postupem vymezeným v rámci politického dialogu podle článku 8 Komise navrhuje Radě prodloužit platnost rozhodnutí 2002/148/ES na dalších 12 měsíců do 19. února 2011 a upravit ho vzhledem k vytvoření vlády národní jednoty a provádění jejího reformního programu.

³⁹ Prohlášení vysoké představitelky k dispozici [ZDE](#).

PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ RADY, kterým se dočasně odnímá zvláštní pobídkový režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných poskytovaný podle nařízení (ES) č. 732/2008, pokud jde o Srílanskou demokratickou socialistickou republiku - [5470/10](#)

Datum: 26. 1. 2010

Typ dokumentu: Návrh prováděcího nařízení Rady

Obsah dokumentu: Dokument navrhuje odejmout zvláštní pobídkový režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných a toto rozhodnutí zdůvodňuje.

Výcviková mise v Somálsku – návrh závěrů Rady - [5627/10](#)

Datum: 22. 1. 2010

Typ dokumentu: Návrh závěrů Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje znění návrhu závěrů Rady v podobě, jak bylo předloženo k projednání Coreperu.

Návrh závěrů Rady o Bosně a Hercegovině: operace ALTHEA - [5507/10](#)

Datum: 21. 1. 2010

Typ dokumentu: Návrh závěrů Rady

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje návrh závěrů Rady o operaci ALTHEA ve znění dohodnutém Politickým a bezpečnostním výborem dne 19. ledna 2010, a to s ohledem na jeho předání Radě prostřednictvím Coreperu ke schválení.

Rada pro zahraniční věci (Brusel 25. ledna 2010) – návrh závěrů Rady o Jemenu - [5609/10](#)

Datum: 21. 1. 2010

Typ dokumentu: Návrh závěrů Rady LIMITE

Obsah dokumentu: COREPER se na zasedání dne 21. ledna 2010 dohodl na návrhu závěrů Rady uvedeném v příloze a rozhodl se je předat Radě pro zahraniční věci s tím, že po jednání Rady o Jemenu mohou být dále doplněny.

Návrh rozhodnutí Rady o uzavření Dohody mezi Evropskou unií a Japonskem o vzájemné právní pomoci v trestních věcech - [17708/09](#)

Datum: 15. 1. 2010

Typ dokumentu: Návrh rozhodnutí Rady

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje text zmiňovaného návrhu rozhodnutí Rady včetně kontextu týkajícího se spolupráce EU a Japonska v trestních věcech.

Zpráva Komise Radě, Evropskému parlamentu a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru. Výroční zpráva o provádění nástroje předvstupní pomoci (NPP) za rok 2008 - [5271/10](#)

Datum: 13. 1. 2010

Typ dokumentu: Zpráva Komise Radě

Obsah dokumentu: Zpráva se zabývá prováděním NPP v průběhu roku 2008, až do mezního data 31. prosince 2008.

Návrh ROZHODNUTÍ RADY o podpoře informačních činností v rámci hodnotící konference stran Smlouvy o nešíření jaderných zbraní plánované na rok 2010, které jsou zaměřeny na podporu provádění strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení - [16612/09](#)

Datum: 18. 12. 2009

Typ dokumentu: Návrh rozhodnutí Rady LIMITE

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje konkrétní návrh rozhodnutí Rady, ale také rozpracování konkrétních cílů pro některé geografické oblasti.

Přístup veřejnosti k dokumentům - potvrzující žádost č. 32/c/01/09 - [17211/09](#)

Datum: 11. 1. 2010

Typ dokumentu: Návrh odpovědi Rady

Obsah dokumentu: Dokument v příloze obsahuje návrh odpovědi Rady na potvrzující žádost č. 32/c/01/09 ve znění po projednání v Pracovní skupině pro informace na zasedání dne 16. prosince 2009.

Diplomatické zastoupení EU ve třetích zemích - první pololetí roku 2010 - [17770/09](#)

Datum: 12. 1. 2010

Typ dokumentu: Poznámka Generálního sekretariátu Rady

Obsah dokumentu: Dokument řeší postavení diplomatického zastoupení EU ve třetích zemích v novém institucionálním uspořádání EU.